

VEILEDNING

Nedlasting, installasjon og pålogging i klient for matrikkelen, Kartverkets klient

Man må laste ned en klient som automatisk installerer alle nødvendige filer og starter matrikkelen. Klienten inneholder Java runtime-komponenter og kan lastes ned både på Windows, Linux og Mac. Den krever ikke egen lisens til Java.

Fra matrikkel versjon 4.1.5 har startklienten versjon 1.5.1 eller nyere og støtter pålogging via ID-porten.

En snarvei (kartverkslogo) til å starte klienten vil legge seg på skrivebordet. **Når denne klient brukes, vil alltid den siste versjonen av matrikkelen og Java bli lastet ned.**

Veiledningen gjelder for ordinær Windows PC med lokal disk. For andre konfigurasjoner se Teknisk informasjon.

For å laste ned applikasjonen går man til <https://www.matrikkel.no/>. Nederst på siden finnes linker til installasjon for klienten for både Windows, Linux og Mac.

Klikk her for å laste ned matrikkelklienten:

- [Windows \(zip-format\)](#)
- [Linux](#)
- [Mac OSX](#)

Instruksjoner: For windows kjører du .exe-fila og følger instruksjonene. Klientene til linux og mac OSX må pakkes ut, og deretter er de klar til bruk. Alle klientene krever 64-bits arkitektur.

«**Windows**» er det primære valget. «zip-format» brukes bare hvis man har problemer med å automatisk pakke ut filen på lokal disk.

Laste ned og installere klienten til Kartverket

I dette eksemplet beskrives installasjon på Windows med Google Chrome som nettleter (i andre nettlesere kan framgangsmåten være litt forskjellig).

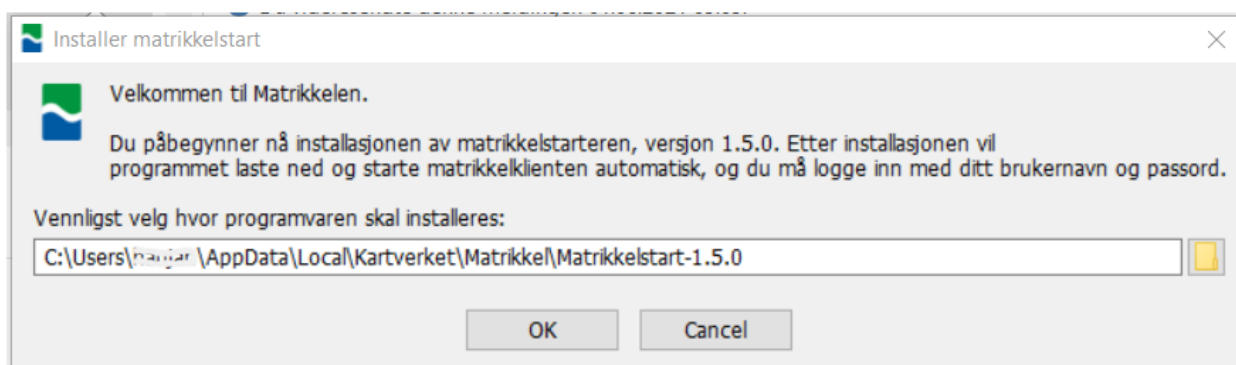
1. Klikk på linken for Windows. Nedlastingen av installasjonsfilen Matrikkelklient-x.x-installer.exe vil nå starte.
2. Når nedlastingen er fullført må du åpne filen
3. Velg Åpne (kan hete Run eller Kjør i noen nettlesere).

Klientene til Linux og Mac OSX må pakkes ut, og deretter er de klar til bruk. Alle klientene krever 64-bits arkitektur.

Installasjonsprogrammet for klienten starter og foreslår en standard filplassering for klienten på din maskin. Filplasseringen er som standard (Win 10):

C:\Users**<brukernavn>\AppData\Local\Kartverket\Matrikkel\Matrikkelstart-x.x.x**

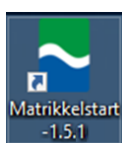
Denne kan endres om ønskelig.

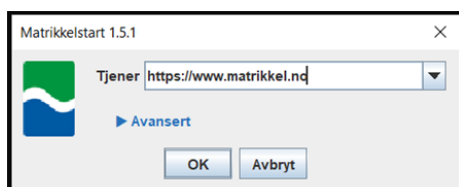
Trykk OK for å fortsette installasjonen.

Når installasjonen er ferdig kommer et påloggingsbilde. I dette påloggingsbildet velger du hvilken miljø/tjener av Matrikkelen som skal startes.

Om ikke dette påloggingsbildet dukker opp av seg selv kan du starte det med snarveien som ligger på skrivebordet.

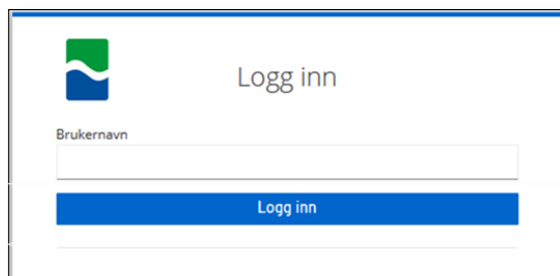

Pålogging, valg av tjener:

Tjener er vanligvis fylt ut, og for å starte klienten i **produksjon**, skal det stå **https://www.matrikkel.no** i feltet **Tjener**. (kan ev. skrives inn)

Nå vil matrikkelklienten starte og venter på pålogging. I nettleseren kommer det et påloggingsvindu. **Brukernavn må skrives inn**, og man går videre i ID-porten. Bruk av passord er ikke lenger mulig.

Trykk Logg inn og man blir ført til ID-porten hvor man velger metode for autentisering. Når dette er vellykket åpnes klienten for bruk.

Første gang man logger på med ID-porten

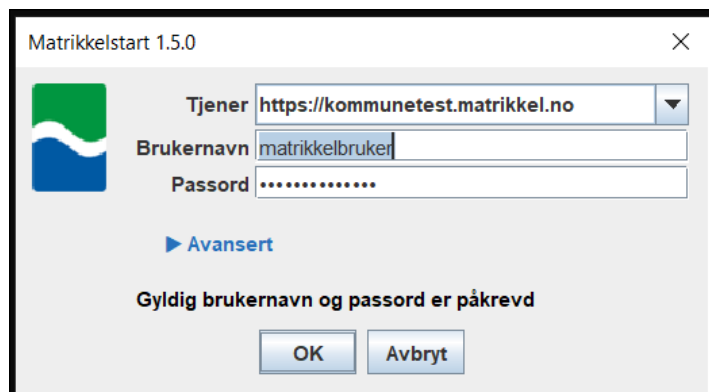
Ditt brukernavn i matrikkelen må knyttes til ditt fødselsnummer. Du kan bare ha en bruker i matrikkelklienten.

klikk her for å sende e-post på nytt. Hvis du allerede har bekreftet e-posten i en annen nettleser [klikk her](#) for å fortsette.'" data-bbox="115 468 467 640"/>

Bekreft at du vil at denne brukeren skal kunne logge på med ID-porten (brukernavnet knyttes til fødselsnummeret).

Pålogging til testserver

Dersom man velger en server (testserver el.) som ikke tilbyr ID-porten vil man kunne få dette påloggingsvinduet:

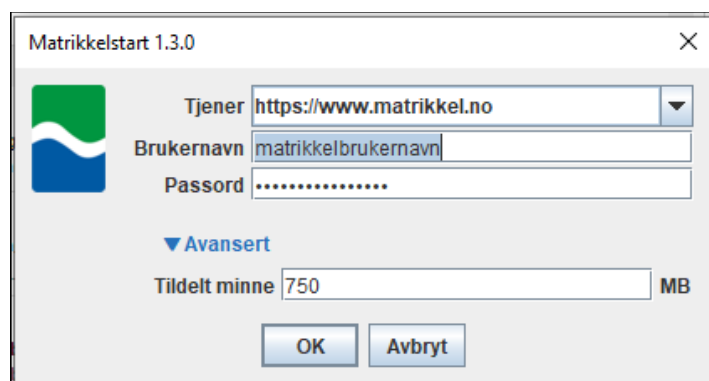
For å starte klienten i **kommunetest**, kan du skrive inn <https://kommunetest.matrikkel.no> i feltet for **Tjener**. Brukernavn og passord som brukes mot kommunetest legges i feltet for **Brukernavn** og **Passord**, eller bruk ID-porten. Du må ha en egen bruker (og passord) på kommunetest, men navnet kan være den samme som i produksjon.

Klikk OK/Logg inn for å starte klienten på kommunetest.

Tidligere besøkte servere blir lagret og er tilgjengelig lista til "Tjener".

Stor klient

Dersom du har problemer med å gjennomføre brukstilfeller fordi klienten har for lite minne kan du velge å starte klienten med mere hukommelse. Dette gjøres under Avansert

Hvor mye minne man kan tildele vil være avhengig av hvor mye som er installert i maskinen, og man må prøve seg fram ved å øke tallet.

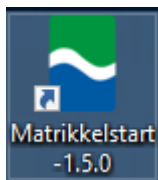
Ny versjon av matrikkelen

For å være sikker på at du har riktig versjon av klienten og starteren bør du starte fra <https://www.matrikkel.no> hver gang det kommer ny hovedversjon. Du får melding i klienten dersom du kjører en gammel versjon.

Fjerning av klienten fra Windows

Dersom man skulle ha behov for å fjerne den installerte klienten fra Windows, så kan det gjøres på følgende måte.

1. Slett snarveien på skrivebordet

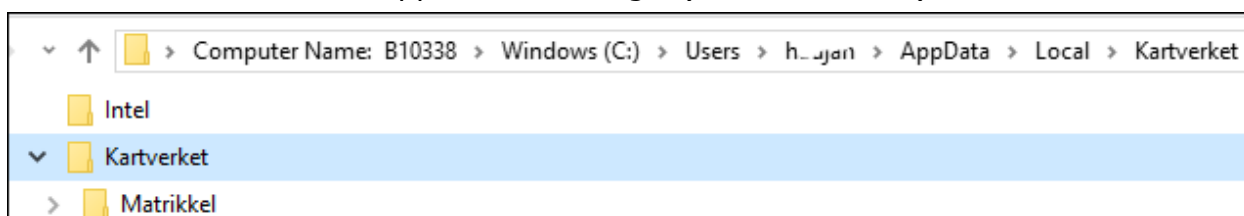

2. Slett mappen **Kartverket** som ligger under filbanen

C:\users\<<brukernavn>\AppData\Local\

og

C:\users\<<brukernavn>\AppData\Roaming\ (hvis den finnes)

NB! Katalogen AppData er en skjult katalog, så man må slå på visning av skjulte kataloger for å se denne.

Tidligere versjoner

Hvis man vil rydde opp i klienter fra tidligere versjoner, kan man slette alle kataloger, unntatt den siste versjonen på:

C:\users\<<brukernavn>\AppData\Local\Kartverket

Og ev. gammel snarvei V x.x.x på skrivebordet (kartverkslogo)

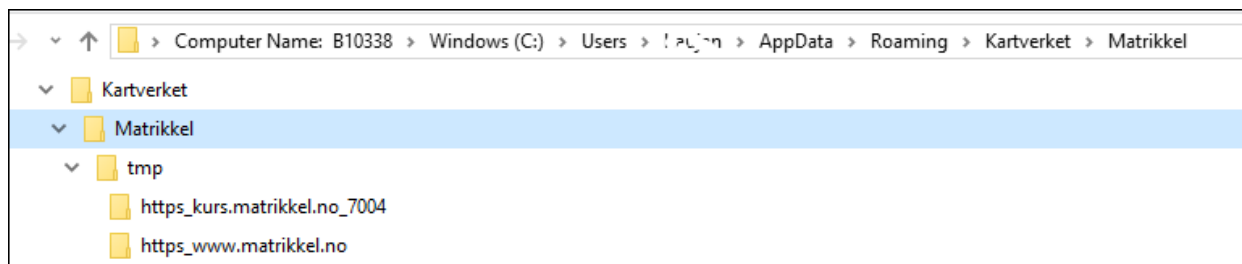
Tidligere versjoner av klienten enn V 3.16 finnes under:

C:\users\<<brukernavn>\AppData\Roaming\Kartverket\Matrikel

Det er ingen fare ved å slette hele installasjonen (alt under Kartverket\), dette vil vanligvis løse problemer ved installasjon av ny versjon fra www.matrikel.no.

Sletting av midlertidige data

Det er foreløpig ikke noen automatisk mekanisme for å slette midlertidige data. Det betyr at hvis man kommer i en situasjon der man ønsker å slette cachen, eksempelvis ved problemer å få starte en matrikelklient fra nedlastningsløsningen som ligger som en snarveien på skrivebordet, må man navigere seg til riktig katalog og slette en mappe under «tmp» manuelt:

Etter at de temporære dataene er slettet bør man gå til www.matrikkel.no og laste ned og installere klienten på nytt.

Teknisk informasjon

Installasjon

Installasjonen på AppData\Local endres ikke etter installasjon. Dette området kan være read-only for den som skal kjøre opp klienten, og det kan også deles på flere brukere om man har en felles disk.

Filene som lastes ned fra www.matrikkel.no av klienten legges (hardkodet) for windows på %APPDATA%\Kartverket\Matrikkel\tmp\... %APPDATA% er som regel satt til AppData\Roaming. Dette er for å støtte citrix-oppsett der data under Roaming kopieres over til der du logger deg inn. Dette vil si at skal du slette hele klienten må du også slette denne mappen.

Feilsituasjoner

Dersom man installerer flere ganger, og har Javaprosesser gående, kan det hende man får **problemer med å skrive** til/oppdatere enkelte filer. Løsningen kan da være å starte maskinen på nytt, eller lukke Java applikasjoner/klienter som går. Alternativt kan man slette alle tidligere data (se avsnittet om fjerning av klienten) og installere på nytt.

Dersom matrikkelstart.exe (eller dens snarveier i windowsmenyen eller på skrivebordet) ikke fungerer, kan man prøve å kjøre matrikkelstart.bat som ligger ved siden av matrikkelstart.exe i installasjonen.

Har man problemer med installasjon i Windows (typisk dll-feilmeldinger) kan man:

- Last ned «(zip-format) fra www.matrikkel.no og pakke ut denne eller
- Renavne matrikkelstart-x.y.z-installer.exe til matrikkelstart-x.y.z-installer.7z
- Pakke den ut med 7z (det er et gratisprogram som fungerer som zip/unzip)

Har man problemer med oppkjøring av klienten etter installasjon (også typisk dll-feilmeldinger):

- Prøv å kjør matrikkelklient.bat i stedet.

Hvis man blir nektet å starte klienten etter innlogging, eller får "Tjenerfeil", kan det være at man har en for gammel matrikkelstarter. Da må man laste ned og installere nyeste versjon på nytt fra www.matrikkel.no

Dette kan typisk hende fordi vi oppgraderer java. Java er mao. ikke alltid nyeste versjon selv om matrikkelen vil være det. Java lastes ned første gang når man installerer.

ID-porten

I en overgangsperiode fra september 2021 vil man kunne bruke enten brukernavn/passord eller [ID-porten](#), etter 01.05.2022 er det ikke lenger mulig å logge på klienter med brukernavn og passord.

Man kan kun ha en bruker i matrikkelklienten. Dersom man har fått knyttet sitt fødselsnummer til feil bruker i matrikkelen må man kontakte [matrikkelhjelp](#).

Maskinvarebrukere må fortsatt bruke brukernavn/passord. Dette vil på sikt bli erstattet med maskinporten el.. Maskinvarebrukere vil få krav om passordbytte ved en link i en e-post. Dersom man får problemer med passordbytte må man kontakte [matrikkelhjelp](#).

Etter pålogging med ID-porten holder nettleseren et token fra IDPorten. Andre nettstedet som benytter ID-porten vil kunne åpnes uten ytterligere pålogging, dette gjelder også matrikkelklienten. Man bør derfor lukke matrikkelklienten og ev. nettleservinduer etter endt bruk. Nå klienten lukkes vil det også komme et spørsmål om påloggingen i IDporten skal beholdes.

Ved aller **første gangs pålogging** med IDporten vil pålogget person knyttes til oppgitte bruker i matrikkelen. Hvis man avbryter og prøver på nytt kan det bli satt cookies i nettleseren som gjør at den tror at du allerede er logget på. Det kan bli nødvendig å slette cookies i nettleseren, merket «DiFi», for å starte en ny «ren» pålogging.

Dersom pålogging via ID-porten feiler eller blir avbrutt, kan klientens vindu bli stående og være vanskelig å lukke. Det skal vises et «Avbryt» vindu, men alternativt kan man stoppe prosessen «OpenJDK Platform binary» eller restarte maskinen.

Brukere som tidligere brukte **WMS** eller **WFS** fra matrikkelen med samme brukernavn/passord som ble brukt i klienten må be om en egen maskinvarebruker til WMS og WFS (til bruk i GIS systemer ol.).

Loggfil

Hvis du ønsker å se på matrikkel-loggen for siste og tidligere sesjoner i klienten vil den ligge sammen med alle andre filer under tmp og i underkatalogen for den tjeneren du har brukt. Fila heter **matrikkel.log**. Den kan slettes hvis den blir stor.

Ved ev. feilsituasjoner vil Kartverket være interessert i å få denne fila for å feilsøke.